

Türkiye'nin sulh yolunu seçmesi AIHM'de elini güçlendiriyor

Emrullah Bayrak | Diyarbakır

Diyarbakır
Vali Yardımcısı
Erol Özer

Türkiye'nin çıkardığı 'Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılama Hakkındaki Yasa', ilk meyvesini verdi. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AIHM), aldığı kararla köye dönüş başvuru- ları konusunda Türkiye'de iç hukuk yolunun işlediğini teyit etti. AIHM, Güneydoğu Anadolu'da köye dönüşlerle ilgili "pilot dava" seçilen Aydın İçyer isimli vatandaşın başvurusunu "kabul edilemez" bularak bunun, benzer başvurular için örnek teşkil etmekte olduğunu kaydetmişti. Terörden doğan zararların karşılanması konusunda 31 bin 153 dosya ile en çok başvurunun yapıldığı Diyarbakır'da, 269 dosya AIHM'den döndü. Diyarbakır Vali Yardımcısı Erol Özer, AIHM'nin aldığı kararda Türkiye'de imzalanan sulhnamelerin etkili olduğunu söylüyor. Strasbourg'da alınan kararın son derece yerinde alınmış bir karar olarak gördüklerini belirten

Özer, böyle bir karar beklediklerini vurguluyor. 4 adet komisyonla tüm il, ilçe ve köylerde yoğun bir çalışma yapıldığını dile getiren Özer, kanundaki birtakım eksikliklerin yapılan yeni düzenlemelerle kendi istekleri doğrultusunda giderilmesiyle daha rahat hareket etme imkanı bulduklarını kaydediyor.

Bugüne kadar Diyarbakır'da 32 bin müracaatın 2 bin tanesinin sonuçlandığını açıklayan Özer, "Bunların bin 600 tanesi kabul edilirken, 400 tanesi reddedildi. Terörden zarar gördüğü iddiasıyla AIHM'ye başvuranların dosyalarının karara bağlanmadan Türkiye'de sulh yoluyla çözülmesi Avrupa Parlamentosu'nda (AP) takdir toplamıştı. Netice olarak yapılan müracaatların idesi yöntinde karar alındı." diye konuşuyor. Şimdiye kadar bin 928 karar aldıklarını anlatan Özer, AIHM'de 269 dosyanın bulunduğunu ifade ediyor. Toplam kabul karar sayısının ise bin 169 olduğunu söyleyen Özer, 19 trilyon 988 milyar 799 milyon lira ödenek istediklerini, şu ana kadar 8 trilyon 537 milyar 780 milyon lira ödeme yaptıklarını belirtiyor. Şaklat Köyü Avukatı Mehmet Kaplan ise AIHM'nin kararının kendileri için sevindirici olduğunu dile

getiriyor. AIHM'ye gitmeden önce meseleyi iç hukuk yoluyla çözmek istediklerine dikkat çeken Kaplan, Türkiye'nin AIHM tarafından mahkum edilmesinin kendilerini üzdüğünü söylüyor. Müvekkillerinin de karara sevin-diklerini anlatan Kaplan, zararların karşılanması için kurulan komisyonların çalışmalarıyla memnun olduklarını vurguluyor.

Tazminat için 104 bin başvuru

TBMM'nin çıkarttığı yasayı 'etkin bir iç hukuk yolu' olarak gördüğünü açıklayan AIHM'nin kararından sonra, 'terör mağduriyeti' iddiasıyla başvurulara bulunan 8 bin kişi, haklarını aramak için Strasbourg yerine Türk mahkemelerine başvurmak zorunda kalacak. AIHM'nin bu karar, Türkiye'yi de yüklü maddi tazminat ödemekten kurtaracak. Türkiye genelinde 104 bin 734 başvuru yapılırken; bunların 5 bin 239'u değerlendirilmeye alındı. Değerlendirmeye alınan başvuruların bin 190'unun zararlarının karşılanması gerektiğine karar verilirken, 4 bin 49'u ise reddedildi. Başvuruculardan 781'i ile ise sulhname imzalandı. Terör tazminatlarının ödenmesi için 5 milyon 746 bin 455 YTL ödenek gönderildi.

Karar Türkiye'de hukukun işlediğini gösterir

Dışişleri Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Abdullah Gül, AIHM'nin, Güneydoğu Anadolu'da köye dönüşlerle ilgili kararının, Türkiye'deki iç hukukun etkin bir şekilde yürüdüğünü göstermesi açısından önemli olduğunu söyledi. Bakan Abdullah Gül, Türkiye'nin, AIHM'nin neticelerini kabul etmiş ve vatandaşlarına bireysel başvuru hakkını da yıllar önce vermiş bir ülke olduğuna işaret ederek, mahkemenin kararını önemli olarak niteledi. Mahkemede konuyla ilgili binlerce dava ve dosyanın bulunduğu dikkat çeken Gül, "Bu dosyalar aleyhimize neticelenirse milyonlarca dolarlık tazminata mahkum olabilirdik. İşin bu yanı tabii önemli, bu dosyaların hepsi Türkiye'ye gönderildi. Ama esas önemli olan şu: AIHM'nin verdiği kararda, 'Türkiye'de iç hukuk en iyi şekilde işlemektedir, bu-

nun mekanizmaları vardır, bununla ilgili de kanun çıkarılmıştır. Dolayısıyla herkes önce iç hukuk yolunu tüketsin ve hakkını Türkiye'deki mahkemelerde arasın" denmiştir." diye konuştu. Bu konuda en önemli noktalardan biri olarak da hükümetin geçen yıl Meclis'e sevk ettiği ve Meclis'in kabul ettiği kanuna işaret eden Gül, bu kanunun, terörle mücadele ederken zarar gören ve bir suçlu olmayan bazı vatandaşların gördükleri zararların tazmin edilmesiyle ilgili olduğunu hatırlattı. Gül, "İşte bu kanun burada ayrıca çok önemli olmuştur. Kanun, zarar gören vatandaşlarımızın varsa bunların zararlarını giderebi-

lecek mekanizmaları açmıştır ve halen de gayet iyi çalışmaktadır. Geçen sene bu kanunun çıkmasına çok önem vermiştik, bazıları itiraz etmişlerdi bu kanuna." dedi. Dev-

Abdullah Gül

letin vatandaşın hakkını ve hukukunu korumak zorunluluğu bulunduğunu aktaran Gül, "Terörle mücadele ederken ya da başka bir konudan dolayı vatandaşlarınıza zarar vermişsek, tabii ki bunların bu zararlarını bizim telafi etmemiz gerekir. Bu yollar açılmıştır. Bu mahkeme kararında ayrıca Türkiye'deki iç hukukun etkin bir şekilde yürüdüğünü göstermesi açısından çok önemlidir, neticeleri itibarıyla çok önemli bir karardır." dedi. Ankara, aa

Türkiye bir ayda AIHM'deki davalarının yarısından kurtuldu

Türkiye, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (AIHM) bir ay içinde verdiği iki kararla aleyhine açılmış davaların yarısından kurtuldu. Avrupa Birliği'ne (AB) uyum sürecinde yapılan yasal değişiklikler sayesinde Türkiye aleyhine açılan 9 bin 500 dava içinde en büyük grubu oluşturan köy boşaltma davaları ve Kıbrıs Rumları mülkiyet davaları kararla düşmüş oldu. AIHM, geçtiğimiz gün reddettiği Aydın İçyer'in başvurusu ve 23 Aralık'ta sonuçlanan Ksenides-Arestis davasının ardından 4 binden fazla davayı Türkiye'nin iç hukukuna yönlendirdi. Strasbourg Mahkemesi, 1990'lı yıllarda terörle mücadele kapsamında gerçekleştirilen köy boşaltma ile

ilgili ilk kararını 2002'de verdi. 1994 yılında Tunceli'nin Hozat ilçesine bağlı Boydaş köyünden zorla çıkarılan 15 davacı AIHM tarafından haklı bulundu. Bu davanın ardından G.Doğu'dan AIHM'ye yapılan başvurular arttı. Mahkemeye yapılan başvuru sayısının bin 500'e ulaştığı 2004'te AK Parti hükümeti, Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılama Hakkındaki Yasa Tasarısı'nı TBMM'ye getirdi. Strasbourg Mahkemesi, hükümetin bu adımla olumlu cevap vererek davası görülen Lütfi Doğan'ın tazminat talebini olumlu bulmadı. Karar, AIHM'deki Güneydoğu davalarının büyük kesiminin erimesine yol açtı. **Emre Demir, Strasbourg**